

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0009/2014

7.1.2014

SPRAWOZDANIE

w sprawie unijnego planu przeciwdziałania homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową
(2013/2183(INI))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawczyni: Ulrike Lunacek

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	12
OPINIA KOMISJI PRAW KOBIET I RÓWNOUPRAWNIENIA.....	13
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	17

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie unijnego harmonogramu działań przeciwko homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową (2013/2183(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 8 i 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 21,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- uwzględniając zalecenie CM/Rec(2010)5 Komitetu Ministrów Rady Europy dla państw członkowskich w sprawie środków zwalczania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową, przyjęte dnia 31 marca 2010 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Strategia skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych przez Unię Europejską” (COM(2010)0573),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji ze stosowania Karty praw podstawowych UE za 2012 r. (COM(2013)0271) oraz towarzyszące mu dokumenty robocze,
- uwzględniając wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426) oraz stanowisko Parlamentu w tej sprawie z dnia 2 kwietnia 2009 r.¹,
- uwzględniając wytyczne na rzecz promowania i ochrony wszystkich praw człowieka przysługujących lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym, transpłciowym i interseksualnym (LGBTI) przyjęte przez Radę Unii Europejskiej na posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2013 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z listopada 2010 r. zatytułowane „Homofobia, transfobia i dyskryminacja ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową”,
- uwzględniając wyniki badania przeprowadzonego przez Agencję Praw Podstawowych (FRA) dotyczącego lesbijek, gejów, osób biseksualnych i transpłciowych w Unii Europejskiej, opublikowanego w dniu 17 maja 2013 r.,
- uwzględniając opinię FRA z dnia 1 października 2013 r. w sprawie stanu równości w Unii Europejskiej w 10 lat po pierwotnym wprowadzeniu w życie dyrektyw równościowych,

¹ Dz.U. C 241 E z 8.10.2009, s. 68.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie zwalczania homofobii w Europie¹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej (2010–2011)²,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie zaostreżenia walki z rasizmem, ksenofobią i przestępstwami popełnianymi z nienawiści³,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A7-0009/2014),
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na takich wartościach jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności, jak również poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości;
 - B. mając na uwadze, że przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia Europejska dąży do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;
 - C. mając na uwadze, że w czerwcu 2013 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła zdecydowane wytyczne na rzecz promowania i ochrony poza Unią Europejską wszystkich praw człowieka przysługujących osobom LGBTI oraz że powinna dopilnować, aby prawa te były skutecznie chronione wewnątrz UE;
 - D. mając na uwadze, że Unia Europejska koordynuje już swoje działanie poprzez kompleksowe polityki: w dziedzinie równouprawnienia i niedyskryminacji za pośrednictwem „Ramowej strategii dotyczącej niedyskryminacji i równych szans dla wszystkich”, w dziedzinie równouprawnienia płci za pośrednictwem „Strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010 – 2015”, w dziedzinie niepełnosprawności za pośrednictwem „Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010 – 2020” oraz w dziedzinie równości Romów za pośrednictwem „Unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.”;
 - E. mając na uwadze, że w swojej strategii skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych przez Unię Europejską Komisja uznała konieczność rozwijania konkretnych polityk dotyczących poszczególnych praw podstawowych w oparciu o traktaty;
 - F. mając na uwadze, że w badaniu UE z 2013 r. dotyczącym osób LGBT, Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) ustaliła, że w UE w roku poprzedzającym badanie jeden na dwóch respondentów z grupy LGBT czuł się dyskryminowany lub nękany ze względu na orientację seksualną, jeden na trzech był dyskryminowany przy dostępie do towarów lub usług, jeden na czterech był obiektem fizycznej napaści, a jeden na pięciu był dyskryminowany w zakresie zatrudnienia lub wykonywania zawodu;

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0222.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0500.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0090.

- G. mając na uwadze, że FRA zaleciła UE i państwom członkowskim opracowanie planów działania promujących szacunek do osób LGBT oraz ochronę ich praw podstawowych;
- H. mając na uwadze, że w maju 2013 r. jedenastu ministrów ds. równości¹ wezwało Komisję do opracowania kompleksowej polityki UE na rzecz równości osób LGBT oraz że dziesięć państw członkowskich² przyjęło już lub omawia obecnie podobne polityki na szczeblu krajowym i regionalnym;
- I. mając na uwadze, że Parlament Europejski wnioskował już dziesięciokrotnie o przyjęcie kompleksowego unijnego instrumentu politycznego na rzecz równości na gruncie orientacji seksualnej i tożsamości płciowej;

Uwagi ogólne

- 1. zdecydowanie potępia wszelką dyskryminację ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową oraz zdecydowanie ubolewa nad tym, że prawa podstawowe lesbijek, gejów, osób biseksualnych, transpłciowych i interseksualnych (LGBTI) nie są jeszcze zawsze w pełni przestrzegane w Unii Europejskiej;
- 2. jest przekonany, że Unia Europejska nie posiada aktualnie kompleksowej polityki ochrony praw podstawowych osób LGBTI;
- 3. uznaje wspólną odpowiedzialność Komisji Europejskiej i państw członkowskich za ochronę praw podstawowych; wzywa Komisję do wykorzystania swoich kompetencji w najszerszym możliwym zakresie, w tym poprzez wspieranie wymiany dobrych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi; wzywa państwa członkowskie do wypełnienia swoich obowiązków wynikających z unijnych przepisów oraz z zalecenia Rady Europy w sprawie środków zwalczania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową;

Treść harmonogramu

- 4. wzywa Komisję Europejską, państwa członkowskie oraz odpowiednie agencje do podjęcia współpracy w sprawie kompleksowej polityki ochrony praw podstawowych osób LGBTI w perspektywie wieloletniej, tj. do opracowania harmonogramu, strategii lub planu działania obejmujących tematy i cele określone poniżej;

A. Działania horyzontalne w celu wdrożenia harmonogramu

- (i) Komisja powinna działać na rzecz zabezpieczenia istniejących praw we wszystkich swoich pracach i we wszystkich dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji poprzez włączanie spraw związanych z prawami podstawowymi osób LGBTI w główny nurt wszystkich swoich odnośnych prac – na przykład przy opracowywaniu projektów przyszłych polityk i wniosków lub monitorowaniu wdrożenia unijnych przepisów;

¹ Austria, Belgia, Chorwacja, Dania, Finlandia, Francja, Włochy, Luksemburg, Malta, Holandia, Szwecja.

² Belgia, Chorwacja, Francja, Niemcy, Włochy, Malta, Holandia, Portugalia, Hiszpania, Zjednoczone Królestwo.

- (ii) Komisja powinna wspierać, koordynować i monitorować wymianę dobrych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi za pomocą otwartej metody koordynacji;
- (iii) odpowiednie agencje Unii Europejskiej, w tym Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE), Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound), Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL), Zespół ds. Współpracy Sądowej w Unii Europejskiej (Eurojust), Europejska Sieć Sądowa (EJN) oraz Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO), powinny włączyć sprawy związane z orientacją seksualną oraz tożsamością płciową w główny nurt swojej pracy oraz w dalszym ciągu zapewniać Komisji i państwom członkowskim oparte na dowodach porady dotyczące praw podstawowych osób LGBTI;
- (iv) należy zachęcać Komisję i państwa członkowskie, wraz z odpowiednimi agencjami oraz Eurostatem, do regularnego gromadzenia odpowiednich i porównywalnych danych dotyczących sytuacji osób LGBTI w UE, przy jednoczesnym przestrzeganiu w pełni unijnych przepisów dotyczących ochrony danych;
- (v) wraz z odpowiednimi agencjami Komisja i państwa członkowskie powinny zachęcać do szkolenia i budowania potencjału krajowych organów ds. równości, krajowych instytucji zajmujących się prawami człowieka oraz innych organizacji, którym powierzono zadanie promowania i ochrony praw podstawowych osób LGBTI;
- (vi) wraz z odpowiednimi agencjami Komisja i państwa członkowskie powinny starać się uświadamiać obywatelom prawa osób LGBTI.

B. Ogólne postanowienia w dziedzinie niedyskryminacji

- (i) państwa członkowskie powinny dokonać konsolidacji istniejących unijnych ram prawnych poprzez podejmowanie działań na rzecz przyjęcia proponowanej dyrektywy w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w tym poprzez wyjaśnienie zakresu stosowania jej przepisów oraz związanych z tym kosztów;
- (ii) Komisja, państwa członkowskie i odpowiednie agencje powinny zwracać szczególną uwagę na doświadczenia lesbijek związane z dyskryminacją i przemocą z wielu przyczyn jednocześnie (zarówno na tle płci, jak i orientacji seksualnej) oraz powinny odpowiednio nakreślać i realizować strategie walki z dyskryminacją;

C. Niedyskryminacja w zatrudnieniu

- (i) Komisja powinna zwrócić szczególną uwagę na kwestię orientacji seksualnej podczas monitorowania procesu wdrażania dyrektywy 2000/78/WE ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy oraz na kwestię tożsamości płciowej podczas monitorowania procesu wdrażania dyrektywy 2006/54/WE w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy;
- (ii) wraz z odpowiednimi agencjami Komisja powinna wydać wytyczne zawierające doprecyzowanie, że osoby transpłciowe i interseksualne objęte są terminem „płeć” w dyrektywie 2006/54/WE w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy;
- (iii) należy zachęcać organy ds. równości, aby informowały osoby LGBTI, a także związki zawodowe i organizacje pracodawców, o przysługujących im prawach;

D. Niedyskryminacja w edukacji

- (i) Komisja powinna wspierać równość i niedyskryminację ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową we wszystkich swoich programach dla młodzieży i programach edukacyjnych;
- (ii) Komisja powinna ułatwiać wymianę dobrych praktyk wśród państw członkowskich w dziedzinie kształcenia formalnego, w tym materiałów dydaktycznych, strategii na rzecz przeciwdziałania nękanii i dyskryminacji, poprzez wykorzystanie otwartej metody koordynacji;
- (iii) Komisja powinna ułatwiać wymianę między państwami członkowskimi dobrych praktyk z ich sektorów młodzieżowego i edukacyjnego, w tym praktyk dotyczących ochrony socjalnej młodzieży i pracy społecznej, poprzez wykorzystanie otwartej metody koordynacji;

E. Niedyskryminacja w ochronie zdrowia

- (i) Komisja powinna umieścić obawy zdrowotne osób LGBTI w ramach odpowiednich szerszych strategicznych polityk zdrowotnych, obejmujących dostęp do opieki zdrowotnej, równość w kwestiach zdrowotnych oraz globalny głos UE w kwestiach dotyczących zdrowia;
- (ii) Komisja powinna kontynuować działania podejmowane w ramach Światowej Organizacji Zdrowia na rzecz usunięcia zaburzeń tożsamości płciowej z listy zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania oraz zapewnienia stworzenia nowej klasyfikacji wolnej od ich patologizowania podczas negocjacji w sprawie 11. wersji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-11);

- (iii) Komisja powinna wspierać państwa członkowskie w zakresie szkolenia pracowników służby zdrowia;
- (iv) Komisja i państwa członkowskie powinny przeprowadzić badania naukowe dotyczące problemów zdrowotnych charakterystycznych dla osób LGBTI;
- (v) państwa członkowskie powinny uwzględniać osoby LGBTI w ramach krajowych planów i polityk zdrowotnych, tak aby w programach nauczania, politykach zdrowotnych i badaniach stanu zdrowia brano pod uwagę szczególne problemy zdrowotne osób LGBTI;
- (vi) państwa członkowskie powinny wprowadzić procedury dotyczące prawnego uznawania płci lub dokonać ich przeglądu, tak aby w pełni przestrzegano praw osób transpłciowych do poszanowania godności i nietykalności cielesnej;

F. Niedyskryminacja w dostępie do towarów i usług

- (i) Komisja powinna zwrócić szczególną uwagę na kwestię dostępu osób transpłciowych do dóbr i usług podczas monitorowania procesu wdrażania dyrektywy 2004/113/WE wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług;

G. Działanie dotyczące osób transpłciowych i interseksualnych

- (i) Komisja powinna dopilnować, aby tożsamość płciowa figurowała pośród zakazanych powodów dyskryminacji we wszelkim przyszłym ustawodawstwie dotyczącym równości, w tym w wersjach przekształconych;
- (ii) Komisja powinna włączać specyficzne kwestie dotyczące osób transpłciowych i interseksualnych do głównego nurtu wszystkich stosownych polityk unijnych, naśladując w ten sposób podejście przyjęte w ramach strategii na rzecz równości płci;
- (iii) państwa członkowskie powinny dopilnować, aby organy ds. równości były informowane i szkolone w dziedzinie praw i szczególnych zagadnień dotyczących osób transpłciowych i interseksualnych;
- (iv) Komisja, państwa członkowskie i odpowiednie agencje powinny zająć się problemem obecnego braku wiedzy badań i właściwych przepisów w dziedzinie praw człowieka osób transpłciowych;

H. Obywatelstwo, rodziny i swobodny przepływ

- (i) Komisja powinna opracować wytyczne w celu dopilnowania, aby wprowadzone zostały w życie dyrektywy 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich oraz dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin, tak by wszystkie formy życia rodzinnego zostały prawnie uznane w krajowych przepisach państw członkowskich;
- (ii) Komisja powinna priorytetowo potraktować kwestię przedłożenia wniosków dotyczących wzajemnego uznawania skutków prawnych wszystkich aktów stanu cywilnego w całej UE, w tym w odniesieniu do zarejestrowanych związków partnerskich, związków małżeńskich i prawnego uznawania płci, w celu ograniczenia dyskryminujących przeszkód prawnych i administracyjnych napotykanych przez obywateli i ich rodziny korzystających ze swobody przepływu;
- (iii) Komisja i państwa członkowskie powinny przeanalizować, czy obowiązujące ograniczenia w zakresie zmiany stanu cywilnego i dokumentów tożsamości przez osoby transpłciowe nie szkodzą ich zdolności do korzystania z przysługującego im prawa do swobodnego przepływu;
- (iv) państwa członkowskie, które przyjęły przepisy dotyczące związków nieformalnych, zarejestrowanych związków partnerskich lub związków małżeńskich par osób tej samej płci, powinny uznać podobne przepisy przyjęte przez inne państwa członkowskie;

I. Wolność zgromadzeń i wolność wypowiedzi

- (i) państwa członkowskie powinny dopilnować, aby zagwarantowane były prawa do wolności wypowiedzi i zgromadzeń, zwłaszcza w odniesieniu do parad równości i podobnych wydarzeń, poprzez dopilnowanie, aby wydarzenia te odbywały się zgodnie z prawem, oraz poprzez zagwarantowanie ich uczestnikom skutecznej ochrony;
- (ii) państwa członkowskie powinny powstrzymać się od przyjmowania ustaw, które ograniczają wolność wypowiedzi w odniesieniu do orientacji seksualnej i tożsamości płciowej, oraz dokonać pod tym kątem przeglądu obowiązującego ustawodawstwa;
- (iii) Komisja i Rada Unii Europejskiej powinny uznawać, że państwa członkowskie przyjmujące ustawy ograniczające wolność wypowiedzi w odniesieniu do orientacji seksualnej i tożsamości płciowej naruszają wartości stanowiące fundament, na którym zbudowana jest Unia Europejska, oraz instytucje te powinny odpowiednio reagować;

J. Nawoływanie do nienawiści i przestępstwa popełniane z nienawiści

- (i) Komisja powinna monitorować i zapewniać państwom członkowskim pomoc w zakresie kwestii specyficznych dla orientacji seksualnej, tożsamości płciowej i ekspresji płciowej podczas wdrażania dyrektywy 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw, zwłaszcza tych popełnionych z nienawiści lub motywów o charakterze dyskryminacyjnym, które mogłyby być związane z osobistymi cechami charakterystycznymi ofiar;
- (ii) Komisja powinna przedstawić wersję przekształconą decyzji ramowej Rady w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych, uwzględniając inne formy przestępstw z nienawiści oraz podżeganie do nienawiści, w tym ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową;
- (iii) wraz z odpowiednimi agencjami Komisja powinna ułatwić państwom członkowskim wzajemną wymianę dobrych praktyk dotyczących szkolenia i kształcenia sił policyjnych, służb prokuratury, sędziów i podmiotów wspierających ofiary przestępstw w państwach członkowskich;
- (iv) Agencja Praw Podstawowych powinna pomagać państwom członkowskim w usprawnianiu procesu gromadzenia przez nie porównywalnych danych na temat przestępstw na tle nienawiści homofobicznej i nienawiści związanej z uprzedzeniami transgenderowymi;
- (v) państwa członkowskie powinny rejestrować przestępstwa popełniane z nienawiści do osób LGBTI oraz prowadzić w sprawie tych przestępstw dochodzenia, a także przyjąć przepisy karnoprawne zabraniające podżegania do nienawiści ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową;

K. Azyl

- (i) wraz z Europejskim Urzędem Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) i odpowiednimi agencjami, oraz w ramach obowiązujących przepisów UE i z uwzględnieniem praktyki sądowej, Komisja powinna włączyć specyficzne kwestie łączące się z orientacją seksualną i tożsamością płciową w proces wdrażania i monitorowania przepisów dotyczących azylu, w tym dyrektywy 2013/32/UE w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej oraz dyrektywy 2011/95/UE w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej;
- (ii) wraz z odpowiednimi agencjami Komisja i państwa członkowskie powinny zapewnić stosowne szkolenia – w tym szkolenia obecnie

istniejące – pracownikom organizacji azylowych, w tym osobom przeprowadzającym rozmowy i tłumaczom ustnym, tak aby byli oni należycie przygotowani do właściwego traktowania kwestii związanych w sposób szczególny z osobami LGBTI;

- (iii) wraz z EASO i we współpracy z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych Komisja i państwa członkowskie powinny dopilnować, aby sytuacja prawna i socjalna osób LGBTI w krajach pochodzenia była systematycznie dokumentowana oraz aby takie informacje były udostępniane podmiotom decyzyjnym w kwestiach azylowych jako element systemu informacji o krajach pochodzenia (COI);

L. Rozszerzenie i działanie zewnętrzne

- (i) Komisja powinna kontynuować prowadzone przez nią obecnie monitorowanie kwestii związanych z orientacją seksualną i tożsamością płciową w krajach przystępujących do UE;
- (ii) Komisja, Europejska Służba Działań Zewnętrznych, Specjalny Przedstawiciel UE ds. Praw Człowieka i państwa członkowskie powinny systematycznie wykorzystywać wytyczne Rady na rzecz promowania i ochrony wszystkich praw człowieka przysługujących osobom LGBTI oraz podtrzymywać jednomyślne stanowisko w odpowiedzi na przypadki naruszenia tych praw;
- (iii) Komisja i Europejska Służba Działań Zewnętrznych powinny udostępniać Europejskiemu Urzędowi Wsparcia w dziedzinie Azylu i państwom członkowskim informacje uzyskane z delegatur UE na temat sytuacji osób LGBTI w krajach trzecich;

- 5. podkreśla, że ta kompleksowa polityka musi być realizowana w poszanowaniu kompetencji Unii Europejskiej, jej agencji i państw członkowskich;

o
o o

- 6. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, rządów i parlamentom państw członkowskich, wszystkim agencjom, o których mowa w niniejszej rezolucji, oraz Radzie Europy.

UZASADNIENIE

Unia Europejska ma obowiązek zwalczać dyskryminację przy określaniu i realizacji swoich działań (art. 10 TFUE). Obowiązek ten wypełnia się poprzez istniejące kompleksowe polityki zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć (w postaci Strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010–2015), niepełnosprawność (w postaci Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020) oraz dotyczącej Romów (w postaci Unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.).

Parlament Europejski jest zdania, że potrzebny jest kompleksowy instrument polityczny na rzecz zwalczania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową. Od stycznia 2011 r. Parlament wnioskował już o to dziesięciokrotnie w ramach różnych rezolucji, zwracając się do Komisji Europejskiej o opracowanie harmonogramu działań przeciwko homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową. W niniejszym sprawozdaniu zarysowuje się fundament dla takiej kompleksowej polityki.

Za opracowaniem takiego harmonogramu przemawiają trojaki istotne względy natury prawnej, politycznej i społecznej. Pod względem prawnym Unia Europejska ma obowiązek zwalczać dyskryminację przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań (art. 10 TFUE), zakazuje również dyskryminacji z jakichkolwiek względów (art. 21 Karty praw podstawowych). Powyższy wymóg prawny wypełnia się już poprzez kompleksowe polityki w dziedzinie równouprawnienia, niepełnosprawności oraz integracji Romów; teraz wymóg ten należy wypełnić również w dziedzinie niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową.

Pod względem politycznym istnieje poparcie dla tego rodzaju działań w samym Parlamencie Europejskim oraz wśród państw członkowskich, z których jedenaście wezwało oficjalnie do opracowania takiego harmonogramu w maju 2013 r. Komisja Europejska odpowiedziała, że podjęto już działania w celu zapewnienia równości na gruncie orientacji seksualnej i tożsamości płciowej, jednak działania te cechuje niższy standard w porównaniu z kompleksowym podejściem, z jakiego korzystają inne grupy. Ponadto państwa członkowskie coraz częściej przyjmują podobne plany na szczeblu krajowym (Belgia, Francja, Holandia, Włochy, Zjednoczone Królestwo oraz na etapie dyskusji na Łotwie), w ramach szerzej zakrojonych krajowych planów dotyczących równości (Chorwacja, Portugalia) lub na szczeblu krajowym (Belgia, Hiszpania, Niemcy).

O konieczności opracowania przedmiotowego harmonogramu świadczą również dane społeczne. W badaniu dotyczącym osób LGBT opublikowanym przez Agencję Praw Podstawowych w 2013 r. wskazuje się, że 47% osób LGBT czuło się w ostatnim roku dyskryminowane lub nękanie, przy czym prawdopodobieństwo dyskryminacji jest największe w przypadku lesbijek (55%), osób młodych (57%) i mniej zamożnych osób LGBT (52%); 26% padło ofiarą napaści lub spotkało się z groźbami użycia przemocy z powodu swojej orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej (35% wśród osób transpłciowych); tylko 10% czuje się na tyle pewnie, aby zgłaszać przypadki dyskryminacji na policję, a tylko 22% zgłasza przypadki przemocy lub nękania; 32% jest dyskryminowane w związku z zamieszkiwaniem, edukacją lub dostępem do opieki zdrowotnej, towarów lub usług; zaś 20% jest dyskryminowane w zakresie zatrudnienia lub wykonywania zawodu (29% wśród osób transpłciowych).

6.12.2013

OPINIA KOMISJI PRAW KOBIEŃ I RÓWNOUPRAWNIENIA

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie unijnego planu przeciwdziałania homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową
(2013/2183 (INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Minodora Cliveti

WSKAZÓWKI

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że zgodnie z orzecnictwem dyskryminacja osób transpłciowych zdefiniowana jest w przepisach dotyczących równości płci, ale w kontekście ruchu społecznego i organizacji społeczeństwa obywatelskiego problematyka ta wchodzi raczej w zakres kwestii LGBTI (lesbijki, geje, osoby biseksualne, transpłciowe i interseksualne), niż kwestii dotyczących ruchu na rzecz równości płci;
- B. mając na uwadze, że osoby transpłciowe są poważnie dyskryminowane ze względu na płeć na rynku pracy i poza nim, a w wielu państwach członkowskich organizacje zajmujące się problematyką równości płci lub specjalizujące się w zwalczaniu dyskryminacji ze względu na płeć lub rozpatrywaniu indywidualnych skarg dotyczących dyskryminacji ze względu na płeć są trudno dostępne lub nie posiadają wystarczających informacji i umiejętności do wspierania interesów takich osób lub rozpatrywania ich skarg, zaś organizacje działające w obszarze wymiaru sprawiedliwości nie dysponują dostatecznymi zasobami lub informacjami, aby rozpatrywać sprawy dotyczące dyskryminacji ze względu na płeć osób transpłciowych;
- 1. wyraża zaniepokojenie, że prawa i interesy osób transpłciowych nie są dostatecznie chronione ani przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego, ani przez organy ds. równości zajmujące się problematyką równości płci; wzywa państwa członkowskie do powierzenia zadań związanych ze zwalczaniem dyskryminacji osób transpłciowych organizacjom społeczeństwa obywatelskiego i organom ds. równości finansowanym ze

środków publicznych oraz do dopilnowania, aby organizacje działające w obszarze wymiaru sprawiedliwości dysponowały wystarczającymi zasobami i informacjami do rozpatrywania skarg dotyczących dyskryminacji ze względu na płeć osób transpłciowych;

2. wzywa Komisję Europejską i komisje Parlamentu Europejskiego do uwzględniania kwestii związanych z osobami transpłciowymi w ich pracy w takich dziedzinach jak prawa obywatelskie, opieka zdrowotna, edukacja i zatrudnienie;
3. podkreśla potrzebę przestrzegania i ochrony zasady równości ludzi bez względu na ich płeć, tożsamość płciową i ekspresję płciową, rasę lub orientację seksualną;
4. zwraca uwagę na nieobecność kwestii związanych z osobami interseksualnymi w prawie europejskim i krajowym oraz brak wiedzy i badań w tej dziedzinie; w tym kontekście i szczególnie w odniesieniu do kwestii tożsamości płci wzywa do podjęcia większych wysiłków w celu wdrożenia przepisów dotyczących równości;
5. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia LGBTI ochrony przed homofobicznym językiem nienawiści i przemocą oraz do zadbania o to, aby partnerom tej samej płci zapewniono taki sam szacunek, poszanowanie godności i ochronę jak reszcie społeczeństwa; zwraca uwagę na często negatywny sposób postrzegania LGBTI i rolę środków masowego przekazu w eliminowaniu takich poglądów; podkreśla potrzebę organizowania na szczeblu krajowym i europejskim kampanii informacyjnych na temat praw LGBTI;
6. podkreśla, że dyskryminacja lesbijek ma często charakter skumulowany (za to, że są kobietami, i za to, że są lesbijkami) oraz że działania na rzecz równości LGBTI muszą iść w parze z działaniami na rzecz równości kobiet i dziewcząt, aby urzeczywistnić równość, niedyskryminację i życie bez przemocy wobec lesbijek;
7. podkreśla potrzebę propagowania strategii politycznych i praktyk mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową, a także strategii politycznych wspierających różnorodność w miejscu pracy, wraz z inicjatywami sprzyjającymi pełnemu włączeniu i poszanowaniu pracowników LGBTI w środowisku pracy;
8. podkreśla, że prawa reprodukcyjne i usługi wspomagające płodność powinny być zapewniane osobom LGBT na zasadzie niedyskryminacji;
9. zaznacza, że w ramach edukacji seksualnej należy przekazywać niedyskryminujące informacje i przedstawiać pozytywny wizerunek LGBTI, aby skutecznie wspierać i chronić prawa młodych osób należących do LGBTI;
10. podkreśla potrzebę podkreślania w kształceniu i szkoleniu zawodowym pracowników opieki społecznej i służby zdrowia znaczenia poszanowania godności LGBTI, a także ich specyficznych potrzeb i wyborów w zakresie opieki zdrowotnej poprzez opracowywanie specjalnych kursów w ramach odpowiednich programów nauczania;
11. wzywa państwa członkowskie do podjęcia odpowiednich środków w celu zapewnienia w szczególności osobom transpłciowym faktycznego dostępu do odpowiednich usług

dotyczących zmiany płci, w tym wiedzy specjalistycznej z zakresu psychologii, endokrynologii i chirurgii w dziedzinie opieki zdrowotnej osób transpłciowych, bez konieczności spełniania nieuzasadnionych wymogów;

12. wyraża potępienie dla przymusowej sterylizacji osób transpłciowych, która wciąż ma miejsce w niektórych państwach członkowskich, oraz wzywa do natychmiastowego zaprzestania tych naruszających prawa człowieka praktyk;
13. wzywa państwa członkowskie do podejmowania działań propagujących poszanowanie i integrację LGBTI w szkołach oraz do wspierania upowszechniania w szkołach i innych placówkach edukacyjnych obiektywnej wiedzy na temat problematyki orientacji seksualnej, tożsamości płciowej i ekspresji płciowej; wyraża zaniepokojenie, że młode osoby LGBTI i osoby postrzegane jako LGBTI są w większym stopniu narażone na przemoc; zwraca uwagę na konieczność stworzenia bezpiecznego środowiska wszystkim osobom młodym, bez względu na ich płeć, rasę lub orientację seksualną;
14. zwraca uwagę na znaczenie uznania praw obywatelskich LGBTI, unikając dyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową; wzywa państwa członkowskie, by zgodnie z przepisami europejskimi uznały wszystkie formy zawartego gdzie indziej małżeństwa, partnerstwa oraz ustanowionego rodzicielstwa między osobami, które w państwach tych mieszkają lub pracują, i wnosi, by Komisja podjęła działania przeciwko państwom członkowskim, które nie respektują tych zasad;
15. zachęca państwa członkowskie do rozważenia, w jaki sposób ich prawo rodzinne mogłoby zostać dostosowane do zmieniających się obecnie modeli i form życia rodzinnego, oraz do uwzględnienia możliwości posiadania przez dzieci więcej niż dwojga rodziców (lub opiekunów prawnych), gdyż pozwoliłoby to na częstsze uznawanie rodzin tęczyowych i rodzin LGBT oraz rodzin zrekonstruowanych;
16. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania kobietom samotnym i lesbijkom dostępu do metod leczenia bezpłodności oraz wspomaganego rozrodu;
17. podkreśla potrzebę przestrzegania w praktyce prawa wolności wypowiedzi przez zapewnienie możliwości otrzymywania i przekazywania informacji na temat kwestii związanych z orientacją seksualną i tożsamością płciową we wszystkich formach wyrazu, w tym za pośrednictwem prasy, publikacji, oświadczeń ustnych i pisemnych, sztuki i środków masowego przekazu; zwraca uwagę na konieczność przestrzegania wolności pokojowych zgromadzeń i zrzeszania się wszystkich osób LGBTI; uważa, że władze lokalne i regionalne powinny w związku z tym ułatwiać wysiłki organizacji LGBTI podejmowane w celu organizowania wydarzeń, takich jak Parada Równości, gdyż mogą one przyczyniać się do podnoszenia świadomości opinii publicznej w kwestiach związanych z LGBTI i wzmacniania pozycji LGBTI;
18. zwraca uwagę na istotny brak danych i badań dotyczących problemów, z jakimi zmagają się osoby LGBTI, skali tych problemów i kroków podejmowanych w celu ich rozwiązania; wskazuje, że tego rodzaju informacje są niezbędne do wypracowania odpowiedniej polityki i ustalenia kolejności działań, oraz wzywa UE i państwa członkowskie do zajęcia się tymi problemami i podjęcia stosownych działań;

19. zachęca państwa członkowskie do dopilnowania, aby gromadzono i analizowano istotne dane ilościowe w postaci regularnych badań dotyczących częstości występowania nadużyć i represji wobec LGBTI.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	5.12.2013
Wynik głosowania końcowego	+ : 11 - : 4 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis, Inês Cristina Zuber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Izaskun Bilbao Barandica, Minodora Cliveti

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	17.12.2013
Wynik głosowania końcowego	+ : 40 - : 2 0 : 6
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Jan Philipp Albrecht, Edit Bauer, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Philip Claey, Carlos Coelho, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Ioan Enciu, Tanja Fajon, Monika Flašíková Beňová, Kinga Gál, Kinga Göncz, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Livia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Baroness Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Svetoslav Hristov Malinov, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Auke Zijlstra
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Cornelis de Jong, Mariya Gabriel, Ana Gomes, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Jean Lambert, Ulrike Lunacek, Jan Mulder, Raül Romeva i Rueda, Salvador Sedó i Alabart, Marie-Christine Vergiat, Janusz Wojciechowski
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Leonardo Domenici